

Beslutningsforslag nr. B 17

Folketinget 2010-11

Fremsat den 4. november 2010 af Per Clausen (EL), Johanne Schmidt-Nielsen (EL), Pia Olsen Dyhr (SF), Ole Sohn (SF), Bente Dahl (RV) og Margrethe Vestager (RV)

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod bisfenol-A

Folketinget pålægger regeringen at arbejde for, at der i EU indføres et totalt stop for brug af og salg af produkter, som indeholder stoffet bisfenol-A, og som kommer i kontakt med fødevarer, og at indføre særregler i Danmark, der sikrer dette, indtil de skærpede regler er indført i EU.

Folketinget pålægger endvidere regeringen at tage kontakt til de enkelte medlemslande og Europa-Kommissionen med

henblik på at få flest mulige lande til at gennemføre et forbud mod bisfenol-A i produkter, der kommer i kontakt med fødevarer, og med henblik på at få Europa-Kommissionen til at fremlægge forslag om forbud på EU-niveau.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en revideret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 42, folketingsåret 2009-10.

Bisfenol-A er et organisk stof, der har vist sig at være både hormonforstyrrende og kræftfremkaldende i ganske små koncentrationer. Bisfenol-A anvendes i produktionen af klare plastikker, som benyttes i mange forskellige dagligdags produkter som bl.a. vandflasker, beholdere til fødevarer, sportsudstyr, medicinaludstyr, cd'er og elektronik. Derudover anvendes bisfenol-A i epoxybelægninger i konservesdåser.

Bisfenol-A forekommer ikke i naturen, så mennesker udsættes hovedsagelig for bisfenol-A gennem kosten, idet bisfenol-A vandrer over i fødevarer fra beholdere lavet af polycarbonatplast, såsom plastbeholdere og vandflasker, eller fra epoxybelægningen i konservesdåser.

Bisfenol-A er optaget på Miljøstyrelsens liste over uønskede stoffer og findes på EU's liste over stoffer, som anses for at have hormonforstyrrende effekter. Ud over sine hormonforstyrrende egenskaber, der menes at give brystkræft, livmoderskader, nedsat indlæringssevne og forringet sædkvalitet, menes bisfenol-A også at påvirke hjernens udvikling, adfærden og indlæringsvejen.

Den 22. marts 2010 fremlagde DTU Fødevareinstituttet nye vurderinger af bisfenol-A. Med henvisning til dette studie valgte fødevareministeren at følge folketingsflertallets beslutning om at forbyde bisfenol-A i fødevarekontaktmaterialer til 0-3-årige.

Fødevareinstituttets og andre undersøgelser viser imidlertid, at bisfenol-A langt fra udelukkende er problematisk for spædbørn og småbørn. F.eks. blev bisfenol-A i Fødevareinstituttets undersøgelse afprøvet på drægtige hunrotter i hele drægtighedsperioden og i dieperioden. Her fandt man forringet indlæringssevne hos de hanunger, hvis moder var blevet udsat for lave koncentrationer af bisfenol-A. Studiet afklarer ikke alle usikkerheder vedrørende brugen af bisfenol-A, men indikerer, at der ikke er en normal dosis-respons-sammenhæng. Tværtimod er det muligt, at der forekommer én type effekter ved meget lave koncentrationer og en anden type effekter ved høje koncentrationer.

En amerikansk undersøgelse har vist en sammenhæng mellem udadvendt og aggressiv adfærd hos piger og deres eksponering for bisfenol-A i fostertilstanden, jf. *Environmental Health Perspectives*, online den 6. oktober 2009.

Allerede i 2007 gennemgik 12 uafhængige eksperter mere end 500 videnskabelige undersøgelser af bisfenol-A. Ekspertpanelet var nedsat af det amerikanske center for risikovurdering, Center for the Evaluation of Risks to Human Reproduction (CERHR), med henblik på at vurdere sundhedsrisikoen ved bisfenol-A. Panelet pegede på, at det særlig er fostre og små børn, der påvirkes, når de udsættes for kemikaliet, jf. »Plasttikkemikalie bekymrer« fra Informationscenter for Miljø og Sundhed, den 10. august 2007.

Dette peger på, at selv om et forbud mod bisfenol-A i produkter til 0-3-årige børn er et vigtigt skridt i den rigtige retning, så er det langt fra nok. Det er nødvendigt at beskytte børnene allerede i fostertilstanden. Dette betyder, at det er gravide

kvinder, der skal undgå indtagelse af bisfenol-A, selv i helt lave doser.

En nylig offentliggjort undersøgelse i tidsskriftet *Reproductive Toxicology* (Juli 2010) har imidlertid også påvist, at bisfenol-A er problematisk for mænd. Undersøgelsen, der er foretaget af University of Michigan, viser, at flertallet af mænd med lav sædkvalitet også har et mistænkeligt højt indhold af bisfenol-A i urinen. Forskerne fandt endvidere, at graden af skade på sædens dna så ud til at være proportional med indholdet af bisfenol-A i urinen, jf. »Bisphenol A formentlig medskyldig i dårlig sædkvalitet« fra Ingeniøren, den 13. august 2010.

En ny canadisk undersøgelse har vist, at 91 pct. af canadierne i alderen 6-79 år havde målbare koncentrationer af bisfenol-A i urinen. Selv om undersøgelsens resultater ikke direkte kan overføres til den danske befolkning, giver den grund til bekymring, især fordi en række andre undersøgelser har påvist den direkte sammenhæng mellem indtagelse af fødevarer fra beholdere, der indeholder bisfenol-A, som er udbredt i Danmark, og tilstedeværelsen af stoffet i urinen.

Således har en undersøgelse foretaget af forskere fra Harvard University vist, at når man f.eks. drikker vand fra beholdere af polycarbonatplast, stiger indholdet af bisfenol-A i urinen med 69 pct. på 1 uge, jf. »Polycarbonate Bottle Use and Urinary Bisphenol A Concentrations« fra *Environmental Health Perspective*, den 12. maj 2009.

Dåsemad er ligeledes blandt de fødevarer, hvor bisfenol-A er udbredt, og dermed også en af de væsentlige eksponeringskilder. Dette viste en amerikansk forbrugertest. Undersøgelsen bekræfter, at bisfenol-A vandrer fra beholderen over i fødevarerne. Visse af de undersøgte produkter havde så højt et indhold af bisfenol-A, at den daglige indtagelse kan blive risikabelt høj, jf. »BPA udbredt i dåsemad« fra Informationscenter for Miljø og Sundhed, den 6. november 2009.

Den 30. september 2010 afgav EU's fødevaremyndighed EFSA en ny risikovurdering af bisfenol-A. Den nye vurdering foreligger, fordi Europa-Kommissionen har bedt EFSA vurdere, om der rent videnskabeligt foreligger nye beviser for, at bisfenol-A er farligt i koncentrationer under den nuværende grænseværdi.

Det samlede videnskabelige panel anerkender, at nyere studier viser alvorlige effekter på dyr udsat for bisfenol-A under fosterudviklingen ved doser langt under de doser, der er anvendt til at fastsætte den anbefalede daglige dosis (TDI). Disse studier – hvoraf der er henvist til et udpluk i nærværende forslag – viser ændringer på centralnervesystemet, effekter på immunsystemet, påvirkning af adfærden hos piger, reproduktionsforstyrrelser hos mænd og øget tendens til brystkræft. EFSA finder imidlertid, at det videnskabelige design på disse undersøgelser er ufuldstændigt, hvorfor panelet har valgt at se bort fra disse undersøgelser i deres bestræbelser på at vurdere, om der findes et endegyldigt videnskabeligt bevis for, at bisfenol-A er farligt under den nuværende anbefalede niveau.

På denne baggrund konkluderer EFSA, at der ikke findes videnskabeligt belæg for at revidere den nuværende grænse-

værdi. Et medlem af panelet har imidlertid valgt at afgive en minoritetsudtalelse, der udtrykker, at nyere studier peger på alvorlige helbredseffekter ved koncentrationer lavere end de doser, der er anvendt til at fastsætte den anbefalede daglige dosis (TDI).

Ifølge forslagsstillernes opfattelse er EFSA's nyeste vurdering primært et udtryk for, at der mangler solid videnskabelig forskning i effekterne af bisfenol-A på den menneskelige organisme. EFSA's vurdering er dermed ifølge forslagsstillerne ikke en frikendelse af bisfenol-A. Dette skal også ses i sammenhæng med, at EFSA ikke inddrager vigtige aspekter såsom f.eks. mulige cocktaileffekter.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at man ikke politisk skal vente med at gribe ind over for farlige stoffer i forbrugerprodukter, til der foreligger et endegyldigt videnskabeligt bevis. Eftersom EFSA udelukkende har fået til opgave at vurdere, om der rent videnskabeligt foreligger nye beviser for, at bisfenol-A er farligt i koncentrationer under den nuværende

grænseværdi, bør EFSA's vurdering kun udgøre et delelement i politikernes overvejelser om indgreb mod bisfenol-A. Det er politikernes opgave at vurdere usikkerhederne ved det nuværende videnskabelige materiale og inddrage bredere overvejelser, såsom risikoen ved cocktaileffekter m.v.

Det er derfor fortsat forslagsstillernes klare opfattelse, at man bør anvende forsigtighedsprincippet og forbyde bisfenol-A i alle fødevarekontaktmaterialer, hvilket markant vil reducere den menneskelige eksponering.

Samtidig er det dog vigtigt at understrege, at bisfenol-A ikke er det eneste stof, man skal være opmærksom på. Det er derfor af største vigtighed, at der arbejdes videre med skrappe kriterier til grænseværdier for afsmitning af stoffer, der er mistænkt for at være hormonforstyrrende, og som er godkendt til fødevarekontaktmaterialer. Dette vil sikre, at industrien ikke erstatter bisfenol-A med et andet stof med lignende egenskaber.

*Skriftlig fremsættelse***Per Clausen (EL)**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod bisfenol-A.

(Beslutningsforslag nr. B 17)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.